

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Bergen, 24.02.2023

INNKALLING TIL INSTITUTTRÅDSMØTE

Instituttrådet har blitt innkalt til ekstraordinært møte **tirsdag 28. februar 2023 kl. 12.15** på seminarrom 1, Øysteins gate 3.

REVIDERT SAKLISTE

- I Innkalling og sakliste
- II Protokoll fra forrige møte
- Protokoll sirkulasjonssak 04/23
- 05/23 Studiekvalitetsmelding for 2022
- 06/23 Ph.d.-utdanningsmelding for 2022

Eventuelt

Fullversjon av sakspapir følger vedlagt.

Teemu Sakari Ryymin

Britt Kristin Holsen

PROTOKOLL FRA INSTITUTTRÅDSMØTE 26.01.2023

Til stede: Instituttleder: Ryymmin
Gruppe A: Fjell, Malmberg, Prodöhl, Stausberg
Gruppe B: Molland
Gruppe C: Tessem
Gruppe D: Skjærum, Waltoft
Både Prodöhl og Molland måtte gå fra møtet under behandlingen av sak 02/23.

Forfall: van der Haven, Sandbrekken

Observatør: Bastholm, Ulvund

Sekretær: Holsen

I Innkalling og sakliste
Ingen merknader

II Protokoll fra forrige møte
Ingen merknader

III Referatsaker
Ingen merknader

IV Orienteringssaker

a. Informasjon fra instituttlederen

- Stillingssaker
  - Studiekonsulentstilling – intervju i neste uke
  - Forskerutdanningskonsulent – omdefinering av stillingen og utlysningstekst diskuteres med fakultetet
  - Midt-Østen og islamsk Afrika – prøveforelesninger og intervju 14.februar
  - Moderne europeisk politisk historie – venter på komiterapport
  - KUVI ekstra stilling utenom bemanningsplanen – venter på komiterapport
  - Prosjektkoordinator SAMLA – intervju planlegges
  - Postdoktor Skeivt arkiv – i prosess
  - Åpne ph.d.- stillinger – 4 tilsatt med ulike oppstartsdatoer
  - SapienCE – 2 ph.d.-stillinger intervju under planlegging, 1 postdoktor lyses ut
- Forskergruppesatsing – 8 søknader fra AHKR, 2 tildelt driftsmidler, samt rekrutteringsstilling
- Rekrutteringshjelmere – 8 fordelt til AHKR
- UiB Momentumprogram – 2 fra AHKR tatt opp på programmet og tildelt midler

- Avhandling Wright – godkjent
- FRAM – arbeider videre med den administrative delen, jfr. forskerutdanningsstillingen og instituttseminar
- Instituttseminar 20.-21. mars

b. Fakultetsstyresaker

- Dimensjonering av opptaksrammer

01/23 Regnskap for 2022 og budsjett for 2023

Bastholm, Holsen og Ryymin orienterte.

Vedtak:

Instituttrådet tar regnskapet for 2022 til etterretning og vedtar den framlagte budsjettfordelingen for 2023. Instituttledelsen legger fram revidert budsjettforslag i junimøtet.

Instituttrådet slutter seg til forslaget om at kompensasjon for forskningstermin avvikles fra 2024, og ber om at ordningen med insentivmidler tas opp til diskusjon og vurderes endret eller avviklet i 2024.

02/23 Faktorer for uttelling i sensurarbeid

Ryymin og Ulvund orienterte.

Vedtak:

Instituttrådet opprettholder vedtaket fra sak 13/20, men ber instituttledelsen om en evaluering av faktorordningen og ressursbruk sett i sammenheng med sensorveiledning og begrunnelser.

03/23 Suppleringsvalg til instituttrådet gruppe C, 2023-2025

Ryymin orienterte.

Vedtak:

Instituttrådet velger Anne Mailin Selland som instituttrådsrepresentant og Marlene Johansen som nytt varamedlem for gruppe C i perioden 01.03.23–31.07.25.

Eventuelt

Nye rekrutteringshjemler

Ryymin orienterte om forslag til ny ordning med tildeling av hjemler til forskergrupper, forskningsmiljøer knyttet til eksternt finansierte forskningsprosjekter og fagmiljøer framfor åpne utlysninger som erfaringsmessig nå gir få kvalifiserte søkere og ikke god nok gjennomstrømming. Endringen vil gi tilknytning til etablert forskningsmiljø. Søknadene om hjemler foreslås vurdert av instituttleder og prodekan, og søkerne vurderes etter vedtatte rutiner for tilsetting i eksterntfinansierte rekrutteringshjemler.

Instituttleder vil diskutere forslaget med fagmiljøene, og saken sendes ut på sirkulasjon til instituttrådets medlemmer for endelig beslutning.

Ekstraordinært instituttrådsmøte i uke 9

Det er behov for et ekstraordinært instituttrådsmøte i uke 9 for å behandle studiekvalitetsmeldingen og Ph.d.-utdanningsmeldingen før fristen.

Bergen 24.02.2023

Teemu Sakari Ryymin

Britt Kristin Holsen

Dersom det ikke har kommet merknader innen 28.02.23, regnes protokollen som godkjent.

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

PROTOKOLL SIRKULASJONSSAK 04/23

Utlysning av rekrutteringshjemler ved AHKR våren 2023

Vedtak:

Instituttrådet godkjenner at de aktuelle rekrutteringshjemlene lyses ut slik som beskrevet i saksforelegget.

Bergen 24.02.2023

Teemu Sakari Ryymin

Britt Kristin Holsen

Dersom det ikke har kommet merknader innen 24.02.23, regnes protokollen som godkjent.

UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP

Institutttrådsmøte 28.02.2023

Sak 05/23

Studiekvalitetsmelding for 2022

Som et ledd i kvalitetsarbeidet ved Universitetet i Bergen, rapporterer instituttet årlig om status for studiekvalitet. Studiekvalitetsmeldingene inngår som et ledd i UiBs system for studiekvalitet, og fakultetets melding bygger på meldingene fra fakultetets enheter.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet godkjenner Studiekvalitetsmeldingen for AHKR for 2022.

Teemu Sakari Ryymin

Studiekvalitetsmelding for AHKR 2022

Undervisningssatsing og retur til campus

Etter to år med nedstenginger og begrenset fysisk aktivitet på campus har 2022 vært året da vi forsøkte å gjenopprette rammer og aktiviteter slik de fungerte i normalårene før pandemien. For instituttet har det vært en prioritet å arbeide aktivt for å gjenopplive de gode faglige og sosiale rammene for en vellykket studietilværelse. Gjennom året har det derfor vært søkelys på å få studentene og ansatte tilbake på campus og gjenetablere gode rutiner for interaksjon, samarbeid og tilstedeværelse. Instituttets infrastruktur fordelt på fire bygg og mange etasjer har gjort denne prosessen ekstra utfordrende, spesielt siden det nesten ikke er rensykkede studentarealer i disse byggene. Gjennom pandemimidlene har AHKR valgt å satse primært på faglig-sosiale tiltak som bygger opp under en studiehverdag der fysiske møter er normen. Samtidig tar vi med oss lærdommen med bruken av digital læringsplattformer fra pandemiårene og fortsetter å bruke de metodene som fungerte bra. For en del av våre yngre og nye studenter har både videregående opplæring og starten av universitetstiden vært preget av nedstengingen under pandemien, og vi har derfor hatt et ekstra fokus inn mot denne gruppen studenter. Tilleggsressurser i form av undervisningsassistenter har derfor primært vært brukt på innføringsemner og emner på 100-nivå. Fagutvalgene har fått større tildelinger enn i normalår, og har blant annet arrangert flere faglig-sosiale aktiviteter, som quiz, kinokveld, og fagsamlinger. Vi opplever at studentaktiviteten har økt gjennom året i tråd med disse tiltakene.

Studiepoengproduksjon ved AHKR 2022

I 2022 opplever AHKR en ventet nedgang i studieproduksjonen. Etter svært høye tall i pandemiårene, til dels på grunn av eksamensordninger som skriftlig skoleeksamen hjemme, ser vi nå en normalisering av studiepoengproduksjonen. Arkeologi øker i produksjonen, mens kulturvitenskap holder det samme nivået som foregående år og historie og religionsvitenskap opplever en nedgang i studiepoengproduksjonen.

På grunn av de ekstraordinære omstendighetene knyttet til både rekruttering og eksamensgjennomføring i pandemiårene 2020 og 2021, er det også naturlig å se på tallene fra 2019 som et korrektiv. Som det kommer frem i tabell 2, ligger instituttet overordnet på linje med studiepoengproduksjonen i 2019. Også sett i forhold til 2019-tallene ser vi en nedgang i antall produserte studiepoeng på religionsvitenskap og historie.

Tabell 1. Studiepoengproduksjon for 2022, inkludert tverrfaglige emner, EVU og fagdidaktiske emner (lektorprogrammet og PPU). Tall fra FS.

Fag	2021		2022	
	Stp	60-enheter	Stp	60-enheter
Tverrfaglige emner og EVU	990	17	880	15
Arkeologi	5585	93	6430	107
Historie	25278	421	22025	367
Kulturvitenskap	5700	95	5565	93
Religionsvitenskap	9215	153	6893	115
Totalt AHKR	46768	779	42408	707

Tabell 2. Studiepoengproduksjon for 2022 sammenliknet med 2019.

Fag	2019	2022
-----	------	------

	Stp	60-enheter	Stp	60-enheter
Tverrfaglige emner og EVU	805	13	880	15
Arkeologi	4605	77	6430	107
Historie	23608	394	22025	367
Kulturvitenskap	3800	63	5565	93
Religionsvitenskap	8528	142	6893	115
Totalt AHKR	41345	689	42408	707

Emne- og programevalueringer gjennomført i 2022

Student-emneevalueringer er gjennomført i henhold til fagenes evalueringsplan, og gjengitt i egenreviseringsrapportene til de emneansvarlige.

Bachelorprogrammene i historie og religionsvitenskap har gjennomført den 5-årige programevalueringen som et ledd i studiekvalitetssystemets reakkrediteringsprosess. Rapportene er nå til behandling hos Studiekvalitetskomiteen. De eksterne fagfelle for historie og religionsvitenskap har vært delaktige i dette arbeidet, og rapportene de leverte høsten 2022 har vært et viktig ledd i programevalueringen for begge fag. For religionsvitenskap vil funnene i rapporten være et viktig grunnlag for arbeidet med en større gjennomgang og revisjon av emneporteføljen, som er planlagt for 2023.

Den eksterne fagfellen for kulturvitenskap har også levert rapport i 2022.

Studieplansendringer og FRAM

Som et ledd i arbeidet med å legge opp til mer sammenhengende forskningstid og som pilotinstitutt for UiBFRAM, har historiefaget gjort markante endringer i undervisningsrekkefølgen for bachelorprogrammet i historie. Programmet går fra våren 2023 over til en blokkmodell med to emner på 15 studiepoeng som tas etter hverandre hvert semester på 100- og 200-nivå. Samtidig byttes rekkefølgen på emnene, slik at studenter begynner med oversiktsemner i både eldre og nyere historie før de setter i gang med fordypningsemner. På denne måten for bachelorprogrammet en tydelig, koherent profil (introduksjonsemne, oversiktsemner, fordypningsemner, spesialiseringsemner, og dessuten eldre historie før nyere historie). Vi mener at denne profilen vil gjøre det lettere for studentene å se en tydelig progresjon i studiet, og håper samtidig at det vil ha positive utslag for gjennomstrømming.

Arkeologi har praktisert blokkundervisning fra tidligere, men har gjennomført revisjoner av emnene for å tydelige oppbygging og forenklet timeplan for undervisningen.

Kulturvitenskap har også gått over til blokkundervisning, både i bachelorprogrammet og masterprogrammet. Dette har medført justeringer i emnebeskrivelser og obligatoriske aktiviteter.

Religionsvitenskap planlegger en større revisjon av emneporteføljen i 2023. Målet er å slanke porteføljen, spesielt av fordypningsemner, og samtidig koble fordypningsemnene tettere på staben, som har gjennomgått utskiftninger de siste årene gjennom avganger og nyansettelser.

Redesign av lektorutdanningen

Arbeidet med redesign av lektorutdanningen har stått sentralt for instituttet i 2022. Programstyret for lektorutdanningen ved AHKR, utvalg for undervisning- og internasjonalisering (UUI), fagkoordinatorer og ledergruppen har hatt saker knyttet til redesignprosessen oppe til drøfting gjennom hele året. Gjennom drøfting i utvalg har det også vært sentralt for AHKR at instituttets

lektorstudenter blir innlemmet i arbeidet og får bidratt med sine synspunkt. I tråd med at forslagene for redesign ble mer konkrete, har representanter for historie og religionsvitenskap utviklet egne modeller for å vurdere hvordan instituttet kan rigge et best mulig tilbud til lektorstudentene i flere av de foreslåtte modellene. Dette arbeidet vil fortsette og videre konkretiseres i 2023 når en modell er valgt.

Arbeidslivsrelevans og praksis

AHKR tilbyr emnet AHKR201: Praksis i arbeidslivet. Her kommer studentene i kontakt med aktuelle arbeidsgivere innenfor kultur-, museums- og universitetssektoren og får prøvd seg ut i arbeidslivet som en integrert del av studiene. Instituttet opplever økt etterspørsel og interesse for emnet, både fra samarbeidspartnere og fra studenter. Videreutviklingen av emnet med nye samarbeidspartnere og god rekruttering av studenter har vært et fokusområde for instituttet i 2022, og det er ønskelig å ekspandere emnet videre innenfor de ressursmessige rammene til instituttet.

Videre er det viktig å påpeke at studieprogrammene i arkeologi utdanner studenter til et spesifikt yrke. Andelen praksisemner i studiet har økt med opprettelsen av ARK105 og ARK216. I tillegg har fagmiljøet inngått nye hospiteringsavtaler som studenter i 2022.

Internasjonalisering og utveksling

Økt oppslutning knyttet til studentutveksling har vært et fokusområde for instituttet i flere perioder og over mange år. I etterkant av pandemien har instituttet likevel primært fokusert på å gjenoppbygge en god studiehverdag lokalt. For 2023 foreligger det konkrete planer om en økt satsing på studentutveksling, blant annet gjennom en delegasjonsreise til Berlin og Leipzig med fire studentambassadører, som har som mål å fremme utvekslingsaktivitet både for historiefaget spesifikt og for instituttet som helhet.

I 2022 gjennomførte instituttet igjen emnene AHKR210/215 ved Det norske institutt i Roma, der en gruppe på 11 studenter studerte det antikke Roma gjennom forelesninger, byvandring og utforsking av ruiner.

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Institutt for fremmedspråk
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Senter for vitenskapsteori
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Senter for kvinne- og kjønnsforskning

Referanse

2023/636-JUWA

Dato

11.01.2023

Studiekvalitetsmelding 2022 - bestilling til institutt og sentre ved HF

Fakultetet har i sak 22/17951 mottatt bestilling til studiekvalitetsmelding for 2022, og sender med dette ut vår bestilling til institutt og sentre ved HF. Studiekvalitetsmeldingene inngår som et ledd i UiBs system for studiekvalitet, og fakultetets melding bygger på meldingene fra fakultetets enheter.

Innhold

Studiekvalitetsmeldinger fra institutt og sentre utarbeides først og fremst på bakgrunn av egenvurderinger fra enhetens emner og program sist år. Meldingen skal også si noe om:

- Oppfølging av instituttets studiekvalitetsmelding for 2021
- Gjennomførte og planlagte emne- og programevalueringer
- Egne satsinger og prioriteringer innen utdanning og læringsmiljø

I tillegg ønsker UiB å løfte frem følgende punkter i meldingen for 2022, og vi ber institutt og sentre omtale dem i den grad de er relevante:

- Hvordan arbeider dere med kvalitetsutvikling i utdanningene?
- Hvordan arbeider dere med studentaktiv læring?
- Hvordan arbeider dere for bedre kontakt mellom studenter og arbeidslivet, og større bevissthet hos studenter om hva utdanningene kan brukes til?
- Hva tenker dere rundt utveksling? Er utveksling et verktøy for å skape faglig bredde, eller er det spesifikke krav til emner studenter må ta under utveksling?
- Hvordan arbeider dere med å innlemme studentene i forskningsarbeid og utdanne en større andel kandidater på masternivå?
- Hvordan arbeider dere med redesignprosessen for lektorutdanningen?
- Andre tema dere ønsker å løfte og diskutere

Nytt av i år er at formell innmelding av oppretting og nedlegging av program gjøres i en egen prosess. Enhetene står fritt til å omtale slike planer også i studiekvalitetsmeldingen, men vil bli bedt om innmelding av dette på et senere tidspunkt.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Vi ber om kortfattede meldinger. Vi anbefaler at instituttenes meldinger forankres ved at de legges frem for instituttrådet.

Behandling, oppfølging og frister

- Frist for innsending av instituttenes/sentrene studiekvalitetsmeldinger er satt til **mandag 6. mars**.
Meldingene legges i denne ePhorte-saken.
- Dialogmøter med enhetene vil legges til mars, med frist for innsending av referat **mandag 27. mars**.
Dialogmøtene vil foregå på instituttene, og tidspunkt vil bli fastsatt snart.

Fakultetets ferdige studiekvalitetsmelding legges frem for Studiestyret ved HF 26. april før oversending til SA 2. mai. Fakultetsstyret vil få meldingen lagt frem til orientering 9. mai. Fakultetets dialogmøtene med UiB sentralt vil legges til mai/juni.

Spørsmål om utarbeidelsen av meldingen kan rettes til Julie Alver Tønsaker.

Vennlig hilsen

Inger Marie Hatløy
fungerende studiesjef

Julie Alver Tønsaker
rådgiver

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Institutttrådsmøte 28.02.2023

Sak 06/23

Ph.d.-utdanningsmeldingen for 2022

Instituttene rapporterer årlig om status for forskerutdanning. Fakultetets melding bygger på meldingene fra fakultetets enheter.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet godkjenner Ph.d.-utdanningsmeldingen for AHKR for 2022.

Teemu Sakari Ryymin

Ph.d.- utdanningsmeldingen 2022 ved Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Opptak, gjennomstrømming, innlevering og disputaser

Ved utgangen av 2022 var det 32 stipendiater innskrevet på programmet. 27 av disse var tilsatt i en stipendiatstilling ved AHKR eller en av instituttets samarbeidspartnere. I alt var 16 stipendiater ansatt i hjemler med grunnbevilgning og 6 stipendiater i prosjektstillinger. I tillegg har AHKR 5 eksterne stipendiater, ansatt hos en av samarbeidspartnerne.

I 2022 ble det ansatt tre stipendiater, alle prosjektfinansierte. Det har vært avholdt fire disputaser. Det ble også levert inn fire avhandlinger. En av disse hadde blitt anbefalt mindre omarbeidelser i 2021 og leverte dermed inn avhandlingen på nytt i 2022. I ett tilfelle ble komiterapporten til én avhandling avvist av fakultetet. Saken ble først avsluttet med godkjenning av avhandlingen i 2023. Instituttet har tatt lærdom av denne saken, og vil følge opp komitelederne tettere i tiden fremover.

Fire innleveringer for 2022 er ikke et urovekkende lavt tall, selv om det er ønskelig at det skulle være høyere. Ingen av innleveringene i 2022 var på normert tid. Det er seks planlagte innleveringer i 2023, samtlige på normert tid eller noen få måneder på overtid. En av dem er allerede levert inn – til og med før normert tid.

Instituttet har innvilget flere søknader fra stipendiater som ønsker å forlenge sitt opptak på Ph.d.-programmet. Slike søknader blir behandlet fortløpende, og det blir lagt vekt på kandidatens arbeidsplan og uttalelser fra veilederne. Dette innebærer en forpliktende og tidsavgrenset forlengelse av Ph.d.-avtalen. AHKR opplever at ordningen fungerer godt.

Enkelte ansettelsesprosesser er særlig utfordrende, fordi mange av søkerne har bakgrunn i andre utdanningssystemer enn de europeiske. Det er utfordrende å få tilstrekkelig dokumentasjon, i tillegg er ikke nødvendigvis utdanningene helt sammenlignbare med de norske gradene. Dette gjør at tilsettingsprosessen kan strekke ut i tid. Det er problematisk, fordi godt kvalifiserte søkere kan få tilbud fra andre universiteter før vår saksbehandling er avsluttet. Det er særlig problematisk for tidsavgrensede, eksterntfinansierte prosjekter. For slike prosjektene får det konsekvenser for fremdriften. Det er derfor fortsatt behov for å styrke

kompetansen og kapasiteter både på institutt- og fakultetsnivå for å kunne korte ned saksbehandlingstiden.

Kandidatenes bidrag til forskningen ved instituttet

AHKR har som hovedmål å utdanne høyt kvalifiserte forskere i instituttets fire fag, nedfelt i instituttets strategiske plan for 2018–2022. Ph.d.-stipendiatene står for en viktig del av den nyskapende og oppdaterte forskningen ved instituttet. Det gjør de delvis ved at de bringer inn nye perspektiver i forskningen sin, og delvis ved at de har anledning til å fordype seg i ny empiri. AHKR har tre typer stipendiater; de som besitter åpne stipendiathjemler, de prosjektansatte og eksterne stipendiater som har ansettelse andre steder. De to første gruppene bidrar mest i den daglige virksomheten ved instituttet, mens den siste gruppen har kontor og sin daglige arbeidsplass ved henholdsvis Universitetsmuseet, Chr. Michelsens institutt og Forsvarets høyskole. Disse institusjonene er viktige samarbeidspartnere for AHKR, og stipendiatene bidrar til at det pågår et løpende institusjonelt samarbeid.

Instituttets forskergrupper er viktige fora for stipendiatenes faglige utvikling, og alle stipendiater får tilbud om å være med i minst én forskergruppe. Men en av erfaringene fra pandemiårene var at forskergruppeinstitusjonen ikke lenger fungerte tilfredsstillende. Derfor tok instituttet initiativ til å fornye forskergruppeinstitusjonen. Rammene for forskergruppene ble justert, og det ble arbeidet aktivt for å danne virksomme forskergrupper gjennom høsten 2022. Fra og med januar 2023 har instituttet 11 virksomme forskergrupper. Stipendiatene er aktive i disse. En av dem er til og med invitert og drevet av stipendiater. Denne stipendiatdrevne forskergruppen har jevnlig arbeidsmøter med vekt på metodiske spørsmål knyttet til samtidsforskning i vid forstand.

Oppfølging av stipendiatene

2020 og 2021 var preget av koronanedstengningene. Pandemien påvirket prosjektene til enkelte av kandidater betydelig, når det gjaldt datainnsamling, feltarbeidsopphold, arkiv- og bibliotekarbeid, men også oppbygging av og medvirkning i internasjonale nettverk. I 2022 har stipendiatene kunnet gjennomføre nødvendige reiser for å samle og skape sitt materiale. Likevel har pandemien hatt følgeeffekter som i 2022 i første rekke har konsekvenser for materialtilfanget til stipendiatene. I en del tilfeller bygger avhandlingene på et annet kildetilfang enn det ellers ville ha gjort. Dette har vært drøftet i midtveiseevalueringer og medarbeidersamtaler, og det er gjenstand for kontinuerlig oppfølging fra veiledernes side.

To av de viktigste tiltakene er midtveiseevaluering og sluttseminarer. I løpet av 2022 ble det avholdt 11 midtveiseevalueringer. Det er også gjennomført 3 sluttseminar.

Forskningskoordinator og instituttleder har gjennomført medarbeidersamtaler med 22 ph.d.-stipendiater i perioden desember 2022 til februar 2023. Disse samtalene har også fungert som oppfølging av framdriftsrapportene fra høsten 2022. Forskningskoordinator har også hatt samtaler og epostkontakt med stipendiater som trengte ekstra oppfølging. Veilederforhold er blitt fulgt opp både i samtaler med stipendiater og veiledere.

Høsten 2022 arrangerte instituttet et stipendiattreff der både forskningskoordinator og forskerutdanningskonsulent var til stede. Mulighetene for bedre oppfølging av stipendiatene gjennom instituttvise Ph.d.-seminarer ble grundig drøftet. I tillegg ble spørsmål om pliktarbeid tatt opp, og særlig planlegging av pliktarbeid, endringer i planer og rammevilkår og behov for klarhet i vilkårene for pliktarbeidet.

Midtveiseevalueringene blir tillagt stor betydning for å bedre gjennomstrømmingen. Målet er at evalueringsmøtet skal være til hjelp for stipendiaten og dens fremdrift. Stipendiatene blir bedt om å levere utkast til to kapitler eller artikler til evalueringsmøtet. I tillegg leverer både stipendiat og veiledere en rapport som gir en oversikt over progresjonen i løpet av stipendperiodens første halvdel. Instituttleder og forskningskoordinator har hittil avholdt møtet med forskerutdanningskonsulent som sekretær. Fra og med januar 2022 har AHKR innført en ordning med en UiB-intern fagperson som ekspertleser av stipendiatens tekster. Ekspertleserens lesning og diskusjon med stipendiaten er viet 30–45 minutter av evalueringsmøte, og danner grunnlaget for diskusjonen om hvilke eventuelle justeringer eller tiltak som bør settes i verk for å sikre eller bedre fremdriften. Instituttleder og forskningskoordinators fremste oppgave er dermed å vurdere fremdriften i prosjektet, både med tanke på avhandlingsarbeid, utdanningsdelen og pliktarbeid, samt eventuelle andre faglige gjøremål stipendiaten har påtatt seg. Etter evalueringsmøtet får alle stipendiater et tilbud om et møte på tomannshånd med forskningskoordinator for å debriefe evalueringsmøtet. I 2022 takket alle stipendiater ja til et slikt møte. Det varierte i varighet fra 10 til 30 minutter.

Oppstartmøtene er viktige hjelpemidler for at ph.d.-kandidater skal kunne få etablert en arbeidshverdag så fort som mulig. Målet med disse møtene er å ønske de nyansatte stipendiatene velkomne og å gi dem relevant informasjon knyttet til oppstart og

ansettelsesforholdet generelt, samt opplysninger om praktisk-administrative forhold. Betydningen av et velbalansert utdanningsløp blir vektlagt, samtidig blir viktigheten av undervisnings- og opplæringsdelen for kandidatenes akademiske utvikling tydeliggjort.

I samtaler med stipendiater er det blitt klart at velkomstprosedyrene må styrkes ytterligere. Det er mye informasjon å ta inn på velkomstmøtet, og en del av informasjonen bør være lettere tilgjengelig i skriftlig form. I 2022 har ledergruppen brukt tid på å utarbeide en liste med «ofte stilte spørsmål og svar». Spørsmålene er formulert av stipendiatgruppen. Denne listen er lagt i et eget Team for stipendiater, og fra 2023 blir den distribuert på oppstartsmøter. For de stipendiatene som har pliktarbeid blir det fra og med januar 2023 avholdt et ekstra møte om rammene for pliktarbeidet i forkant av at planen for pliktarbeidet settes opp.

I 2022 er det blitt arbeidet med å etablere en egen seminarrekke for stipendiatene på instituttet. Dette er en seminarrekke der stipendiatene forventes å legge fram tekst, og alle instituttets faglige ansatte er invitert til å delta. Serien starter opp februar 2023.

Strategiske vurderinger ved ansettelse og opptak

I 2022 er det utlyst stipender i eksterntfinansierte prosjekter, samt fire åpne hjemler. I tilsettingsprosessen blir det lagt vekt på at forskingen skal være nyskapende, men vel så viktig er den er gjennomførbar. For det første at prosjektet er dimensjonert og planlagt slik at det kan gjennomføres innenfor normert tid. For det andre at det finnes veilederkompetanse i feltet og tematikken staben. Det etterstrebes også at alle stipendiatene skal ha én eller to biveiledere, enten internt på AHKR og UiB, eller eksternt.

Ph.d.-programmets opplæringsdel

AHKR følger opp kandidatenes utdanningsløp og registrerer aktiviteter i opplæringsdelen i henhold til ph.d.-programmets krav. I anledning midtveisevalueringer blir kandidater også bedt om å lage en oversikt over gjennomførte aktiviteter, og opplæringsdelen blir fulgt opp i etterkant.

Stipendiatene etterlyser et bredere tilbud innenfor de obligatoriske studiepoengene. Dette har kommet både frem i medarbeidersamtaler, som annen løpende dialog mellom instituttledelse og stipendiater. Det er særlig et tilbud om universitetspedagogikk som etterspørres. Instituttet støtter stipendiatenes innspill. I tillegg er en av tilbakemeldingene både fra stipendiater og

instituttets forskingsutvalg en styrking av etikk-komponenten i utdanningen. Stipendiatene ved AHKR møter ulike etiske utfordringer avhengig av kildemateriale og metode – det er et stort spenn fra arkivmateriale, deltagende observasjon og intervju til arkeologiske utgravinger. I tillegg møter stipendiatene etiske utfordringer knyttet til å forske i mer eller mindre kontroversielle temaer. Disse ulike etiske utfordringene er per i dag ikke tilstrekkelig behandlet i forskerutdanningen.

Et annet problem stipendiatene melder tilbake om er behandlingstid for godkjenning av studiepoengene. Dette kunne gjerne skjedd raskere.

AHKR etterstreber en mest mulig rettferdig praksis for omfangsberegning av de frie studiepoengene. I vurderingen av læringsutbyttet for de kandidatspesifikke studiepoengene mener AHKR at vi bør legge vekt på ph.d.-stipendiatenes og veiledernes egne vurderinger av læringsutbyttet. I de tilfeller der det har hersket tvil, har stipendiaten fått mulighet til å beskrive det den mener er aktivitetens læringsutbytte. Denne artikuleringprosessen er en viktig bevisstgjøringsprosess om egen læring og egen kompetanse.

Tiltak mot at pliktarbeidet ikke skal få negative konsekvenser

Instituttet arrangerer egne pliktarbeidsmøter med de stipendiatene som har arbeidsplikt. Der blir det lagt fram en plan for undervisning og forskningsadministrasjon tilpasset hver kandidat. Stipendiater med pliktarbeid får også tildelt en undervisningsmentor, som skal gi råd og veiledning i planlegging og gjennomføring av undervisningen.

Det blir lagt vekt på at pliktarbeidet skal gagne stipendiatens faglige utvikling. Stipendiatenes undervisningsplikt blir satt sammen slik at den bygger på den faglige kompetansen stipendiaten besitter eller ønsker å utvikle. Så sant det er mulig, får stipendiaten tilbud om å utvikle egne temaer innenfor rammen av skallemer. Videre etterstrebes det en plan der stipendiatens undervisning skal kunne gjentas to til tre ganger.

Den forskningsadministrative arbeidsplikten utgjøres dels av oppgaver som løfter CVen til stipendiaten, og dels av oppgaver stipendiaten foretrekker å arbeide med. Eksempler kan være administrering av seminarer, workshops og konferanser, utarbeiding av nettsider og formidlingsoppdrag.

Instituttet anbefaler at pliktarbeidet blir planlagt på en måte som frigjør sammenhengende tid til avhandlingsarbeid de siste semestrene i stipendiatperioden. AHKR har lyktes med å skjerme det siste året.

Deltagelse i forskerskoler

Instituttet er medlem av følgende forskerskoler som ledes av andre universiteter: Dialogues with the Past – Nordic Graduate School in Archaeology (UiO), The Norwegian Research School in History (UiO), The Norwegian Research School for Environmental Humanities (UiS). Siden 2016 er AHKR dessuten en av samarbeidspartnere i den internasjonale forskerskolen Religion, Values and Society (RVS). Noen av instituttets kandidater har biveiledere fra utenlandske universiteter og får også på den måten tilgang til et større internasjonalt nettverk.

Institutt for fremmedspråk
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Senter for vitenskapsteori
Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Referanse

2023/756-ELAK

Dato

23.01.2023

Bestillingsbrev - Ph.d.-utdanningsmeldingen HF 2022

Som del av arbeidet med fakultetets ph.d.-utdanningsmelding, ber vi om at det utarbeides egne meldinger for grunnenhetene.

Ph.d.-utdanningsmeldingen bør ikke være lengre enn fem sider. Vi ber om at punkter nedenfor omtales:

- Oppfølging av foregående års ph.d.-utdanningsmelding og eventuelle tiltak
- Opptak, gjennomstrømming, disputaser, underkjenninger, mindre omarbeidinger og frafall. Beskrivelse av situasjonen og eventuelle tiltak for å forbedre disse parameterne. Kommenter særlig dersom det forekommer endringer i noen av parameterne. Hvis gjennomføringen har vært svakere enn ønskelig, ber vi om at dette kommenteres.
- Kandidatenes bidrag til forskning ved grunnenheten. Forhold som kan omtales:
  - Kandidatenes deltagelse i forskergrupper
  - Strategiske vurderinger som gjøres ved ansettelse og opptak av kandidater
  - Hvordan kandidatene utfyller allerede eksisterende forskningsfelt
  - Graden av nyskapende forskning
- Instituttets systematiske kvalitetsarbeid. Forhold som kan omtales:
  - Oppfølging av fremdriftsrapportene
  - Midtveisevaluering
  - Gjennomføring av medarbeidersamtaler eller oppfølgingsamtaler
  - Opplæringsdelen
    - Kvalitetssikring av den kandidatspesifikke delen av opplæringsdelen
    - Kandidatenes deltagelse i forskerskoler
    - Eventuelle emner og kurs for ph.d.-kandidater i regi av grunnenheten

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

- Hvordan sikres det at læringsutbytte og omfangsberegning (studiepoengtildeling) står i forhold til programbeskrivelsen læringsutbytte
- Hvordan sikres det at pliktarbeidet ikke får negativ betydning for kandidatens mulighet til å gjennomføre på normert tid

Grunnenhetenes frist for innlevering settes til **6. mars 2023**.

Videre saksgang

Grunnenhetenes meldinger inngår i grunnlaget for dialogmøter som er planlagt:

Fakultetets frist for ferdigstilling av utkast: 22. mars

Grunnenhetenes meldinger tematiseres på planlagte dialogmøter: uke 11 og 12

Utkastet behandles i programstyret for fakultetets ph.d.-utdanning: 29. mars

Fakultetet ferdigstiller meldingen på bakgrunn dialogmøtene og møtet i programstyret: april

Fakultetets frist for innlevering: 5. mai

Fakultetets melding legges frem til orientering i fakultetsstyret: 9. mai

Vennlig hilsen

Ole Thomassen Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
seksjonssjef